

VI KVINNOR

Nr 6

LÄS i detta nummer:

Blodkräfta och bentu-
möer i atomprovens
spår

Uppskov beviljas

Ett 50-årsjubileum för-
beredes

Det såg jag i Kina

Tonårsflickan och
sexuallivet

Sambeskattningens
problem

Novell, dikter, barnsida,
våra lustiga ungar,
korsord m. m.

OMSLAGSBILDEN:

Att vara ung och
möta livet med
klar blick...

Årg. 11 - 1959 - 60 öre

Andrea Andréén:

Blodkräfta och bentumörer i atomprovets spår

I den rapport om verkningarna av radioaktiv strålning som framlades för mindre än ett år sen av FN:s vetenskapliga kommitté framhöll man att mänskligheten måste gå fram med stor försiktighet eftersom det finns en möjlighet att vi hittills underskattat farorna. Detta har redan nu visat sig vara fallet.

Den amerikanska atomenergikommissionen rapporterar nu — juli 1959 — att man under de närmaste 70 åren har att vänta uppemot 14.000 fall av leukemi (blodkräfta) och 7.000 fall av bentumörer (bencancer) i Amerika såsom följd av atomprov som redan gjorts. Dessa siffror omräknade för världens hela befolkning på ungefär tre miljarder betyder omkring 238.000 fall av leukemi och 119.000 fall av bentumörer. FN:s ovan nämnda strålningskommission uppskattade år 1958 motsvarande siffror till högst 150.000 leukemifall och högst 63.000 fall av bentumörer. På mindre än ett år har det visat sig att denna uppskattning var alldeles för optimistisk. Om man skulle invända att strålningen kanske inte är lika stor över södra halvklotet som över norra så har det å andra sidan visats att de risätande folken absorberar mer radiostrontium (Sr 90) än de mjölk- och köttätande.

År 1957 sade den amerikanska atomenergikommissionens ordförande, dr Libby, som svar på Albert Schweitzers vädjan till världen om upphörande med kärnvapenprov: »doserna från utfall är mycket mindre än de som skulle behövas för att framkalla iakttagbara verkningar hos befolkningen». Det är visserligen fortfarande sant att antalet fall av leukemi och bentumörer i världen av »naturliga orsaker» är långt större än det antal som vi människor direkt framkallar men nog är ökningen iakttagbar.

De siffror vi nu citerat är blott en liten del av kärnvapenprovets verk-

ningar. Man har att räkna med ett mycket större antal fall av arvsskador t. ex. Det börjar bli klart för alla att Pauling inte överdriver när han säger »det finns en reell möjlighet att 100.000 nu levande människor offras för varje bombprov eller provserie som släpper ut klyvningsprodukter motsvarande 10 megaton i atmosfären».

Mer än någonsin fäster mänskligheten nu sina förhoppningar vid det arbete som stormakternas kärnvapenexperter tålmodigt utför i Genève. Måtte de nå fram till kontrollöverenskommelser som kan bli bas för ett kärnvapenförbud. Vi stöder hjärtat de krav som framfördes av kvinnor från många av Europas länder när de möttes i Brunate, Italien, 10—12 juli i år. De kräver:

Omedelbar överenskommelse om inställande av kärnvapenprov.

Skapande av den ena atomfria zonen efter den andra.

Förbud mot tillverkning och användning av kärnvapen i alla former och förstöring av lagren.

Internationell kontroll av alla dessa åtgärder.

Men inte ens detta är nog. Vi har nyss påmint om att kampen mot

kärnvapen måste förbindas med kampen mot kriget över huvud taget. Det har utan omsvep sagts — i samband med engelska labours menings- skiljaktigheter — att den centrala punkten i Natos försvarsprogram är att västmakterna vid ett krigsutbrott skall sätta in atomvapen utan att fienden tillgripit dessa stridsmedel. Alltså: Natos ledning menar att varje stormaktskrig måste vara ett kärnvapenkrig — ja visst bara Hiroshimabomber förstås, sådana som vi i Sverige ska ha hundra stycken ungefär. Ingen tror dock på allvar att fiender i nödens stund kan vara överens om en storlek på kärnvapen som de inte får överskrida.

Det finns ingen annan utväg än att jämsides med arbetet för kärnvapenförbud föra arbetet på krigets bannlysande. I den meningen måste alla människor som vill rädda jordens framtid numera vara pacifister.

Men ack — en stor svårighet är att fredens krafter måste lita till frivilligt arbete på fritid, nya vågor av entusiasm måste ständigt resa sig. De krafter som arbetar i krigstraditionens tjänst är tyvärr officiella, de har löner, deras propaganda mal oavbrutet dag efter dag. Just nu bygger de dyrbara skyddsrum som till nöds får duga som garage. Och i det ordentliga Sverige har vi gjort en offentlig utredning om identitetsbricksor — av specialstål — så att vi kan få klart besked om våra förbrända barn — — —.

I dag ligger det än mera tyngd bakom Elin Wägners ord än för trettiotio år sedan: *Mänskligheten måste utrota kriget innan kriget utrotar mänskligheten.*

Överallt protesterar människorna mot atomvapenprov och krigsförberedelser. På västkanten ägde en stor demonstration rum i Oslo mot tyska försyningsbaser och tyska officerare i Norge. Bilden är från det stora mötet vid Stortorget.

Uppskov beviljas — men inte hos husvärden eller i matvarubutiken

Hur kan barnavårdsmyndigheterna bevilja uppskov med inbetalningen av underhållsbidrag utan att fråga den som ska ha bidraget? Den frågan ställer man sig onekligen när man läser nedanstående.

En ensamstående förälders problem är många. Ständigt dras man med dåligt samvete för att man har för lite tid över för barnen. Om man till äventyrs inte själv skulle kommit underfund med den saken så står tidningar och tidskrifter till tjänst med sina ideligen återkommande skrivelser om nyckelbarn och skilsmässobarn. Varje gång man läser det gör det lika ont. Men vad ska man göra? Stanna hemma hos barnen? Vad ska de då leva på? Bekymmer för ekonomin är den ensamstående moderns osvikliga följeslagare.

Vid en skilsmässa fastställs ett visst månatligt underhållsbidrag till barnen, som ju i regel stannar hos modern. Och så gör man upp en budget — som snart fullständigt spricker

därför att underhållet uteblir. Man skaffar sig en barnavårdsman som hjälper en att ordna med bidragsförskott och indrivning på lön hos den försumlige fadern. Det går någon månad, sedan får man bara bidragsförskottet.

Jag vet vad jag talar om, ty det är mig själv och mina barn det hänt. Jag vände mig till de ansvariga myndigheterna och frågade om anledningen till att jag inte fick hela bidraget och fick till svar att fadern, min tidigare man alltså, **beviljats uppskov med betalningen, därför att han varit sjukskriven**. Att man i det sammanhanget borde vänt sig till mig och hört efter om jag och barnen kunde vänta med pengarna, det hade tydligen ingen ens tänkt på. På mina och barnens väg-

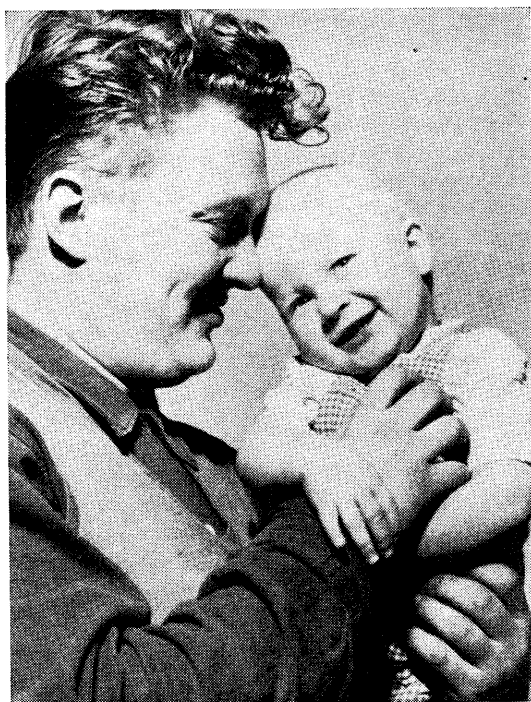
nar beviljades han uppskov utan att vi ens tillfrågades. Och nu medger man i barnavårdsnämnden att han troligen aldrig kommer att inbetala skulden.

Visst förstår man att det kan vara svårt att driva in pengar vid sjukdom, men vederbörande har dock sin sjukpenning medan barnen ingenting har. Om jag själv, som har vårdnaden av barnen, blir sjuk och får sjukpenning från sjukkassan i stället för veckokomst från arbetet — ja, så måste i alla fall hyran betalas, barnen få mat och det hela hållas flytande tills det blir normala förhållanden igen. Eftersom modern, på grund av att hon är kvinna har betydligt lägre lön än en man (när får vi lika lön för lika arbete?!) och alltså också lägre sjukpenning måste det ju vid sjukdom vara betydligt svårare för henne att klara upp det hela. Men att hon ska göra det, det anser tydligen myndigheterna. Och de flesta kvinnor klarar det — genom att börja arbeta igen så snart de kan stå på benen...

Minst 75 kr i bidragsförskott...

Visst är det väl för oss ensamstående mödrar och våra barn att bidragsförskott finns, men nog är det orimligt lågt tilltaget! Det borde

I den fullständiga familjen är man två om arbetet och glädjen. För den ensamstående modern är situationen en annan och det värsta är väl egentligen att så många skilsmässofäder totalt glömmat bort det ekonomiska ansvar de har för sina barn.

minst vara 75 kr i månaden och det borde ges tills barnet fyllt 18 år.

En annan sak som varenda ensamstående mor skulle behöva är rätten till sjukpenning när hon måste vara hemma från arbetet och vårda ett sjukt barn. När det bara finns en försörjare i en familj — och därtill en som tvingas arbeta för kvinnolön — då har man inte råd att avvara en enda dags inkomst om det hela ska klara sig någorlunda. Nog borde det väl vara bäst och förnuftigast om den saken ordnades genom sjukkassan. Om barnet måste tas in på sjukhus är det ju sjukkassan som betalar för det. Varför då inte också den ersättning som en ensamstående mor bör ha om hon själv vårdar barnet och därvid går förlustig den inkomst som är nödvändig för henne och barnen?

Kvinnornas löner är avsevärt lägre än männens, men deras levnadskostnader är lika höga och en ensamstående mors barn behöver lika mycket mat och kläder och husrum och allt annat som barnen i de fullständiga familjerna. Kan då någon människa begripa varför inte skatteavdraget ska vara lika stort i en familj med bara mor och barn som i den där det också finns en far? I varje fall kan inte de ensamstående mödrarna begripa det.

Hemskillnadsåret är en synnerligen påfrestande period både för ens sinnestillstånd och för ekonomin. I regel kan man inte få något bostadsbidrag därför att bådas inkomst räknas samman — fast ofta inte ett öre av hans går till henne och barnen. I den perioden är det i de flesta fall svårast att få ut något underhåll till barnen av fadern, så det blir på moderns inkomster som hela hemmet ska klaras. Det borde därför utgå hyresbidrag från den dag hemskillnadsdomen blir utskrivet.

Detta är några av de krav som de ensamstående mödrarna ställer. Om dessa problem löstes tror jag också att samvetskvalen skulle dämpas. När man har de ekonomiska förhållandena något så när under kontroll, när man vågar säga sig att »det här ska nog gå i alla fall», då blir man själv mera lugn och glad. Och kan ge sina barn den trygghet och glädje som är deras rätt. Och då är det inte kvantiteten — antalet samvarotimmar — utan kvaliteten som är avgörande.

Ingegerd Berg

Orimligt att ensamstående mor beskattas som ungkarl

Vid sitt majmöte i år hade Norr-Östermalmsavdelningen i Stockholm ställt de ofullständiga familjernas problem på dagordningen. Resultatet av den diskussion som då ägde rum och i vilken flera ensamstående mödrar deltog och gav luft åt sina bekymmer blev ett brev till regeringens enda kvinnliga ledamot, familjeministern Ulla Lindström. De synpunkter som där fördes fram syns oss så värdefulla att vi här återger dem.

Vid ett möte den 13 maj i år där vi diskuterade de ofullständiga familjernas problem enades vi om att en ensamstående mammas möjligheter att skapa ett gott hem för sina barn försvåras mer än nödvändigt på grund av att hemmets ekonomi i allmänhet är så hårt ansträngd. Detta beror naturligtvis i hög grad på de låga kvinnolönerna, vilka ju inte bara består i form av olika lön för samma arbete utan också på det sättet att de flesta »kvinnoyrken» ännu så länge är låglöneyrken. Men därtill kommer att förvärvsarbetande ensamstående mödrar liksom andra mödrar i samma situation ofta måste vidkännas inkomstbortfall vid barnens sjukdomar eller vid andra tillfällen när de känner på sig att nu måste de satsa lite extra på att ge barnen mera av sin tid och sitt intresse och låta arbetet utom hemmet komma en smula i andra hand. Dessa inkomstbortfall och oberäknade utgifter blir mer betungande i en familj med endast en och därtill en låg inkomst.

Vid mötet framkom dessutom exempel på att beskattningen av ensamstående föräldrar för närvarande inte är riktigt rättvis, och det är därför vi med stor tillfredsställelse hälsar meddelandet om att en lagändring på denna punkt är att vänta.

Vi ber också att med detta brev få göra fru Lindström uppmärksam på ytterligare en i vårt tycke orättvis skattebestämmelse. Den nämligen som inte medger mer än ett och ett halvt ortsavdrag för ensamstående med barn. Det påvisades att gift

Margot Mårdh, ordförande i Norr-Östermalmsavdelningen.

man får tillgodoräkna sig ett ortsavdrag för sig och ett för hustrun. En ensamstående med barn tillgodoräknas ett och ett halvt ortsavdrag så länge barnen är i barnbidragsåldern, därefter endast ett ortsavdrag. Detta medför att till exempel en ensamstående mor med barn i realskola, yrkesskola eller läroverk beskattas som ungkarl, medan en gift man beräknas »försörja» sin hustru och fölaktligen tack vare det dubbla ortsavdraget har lägre skatt. Denna bestämmelse finner vi desto mer orealistisk som det på senare år av sakkunniga utredningar framlagts material som bevisar att en hustru givetvis bidrar till familjens försörjning genom sitt arbete i hemmet.

I flertalet fall har den som handhar vårdnaden av barnet eller bar-

Forts. å sid. 19

Under två ljuvliga försommardagar samlades i Malmö kvinnor från skilda organisationer världen över för att dryfta hur man på värdigaste sätt skall fira Internationella Kvinnodagens 50-årsjubileum 1960.

Redan i öppningstalet, som hölls av KVD:s ordförande mme Eugénie Cotton, ställdes en del förslag som bl. a. gick ut på att det i varje land skulle vidtas sådana åtgärder att nästa 8 mars kunde firas med ännu större tillslutning än någonsin tidigare och att 50-årsfirandet världen över skulle kulminera i en stor internationell kvinnokongress. Och att den kongressen borde hållas i Köpenhamn var alla ense om, ty det var ju där som Clara Zetkin 1910 gav liv åt tanken på en årligen återkommande internationell kvinnodag.

Från en rad länder berättades om planer som redan börjat ta fast form: Hur man beslutat aktualisera speciella frågor som rör kvinnornas likaberättigande, hur man börjat engagera kvinnorna för att ge nästa 8 mars en alldeles särskild festivitas, hur man planerar gränsträffar och hur man börjat arbeta för att skaffa de pengar som behövs för att fira denna kvinnornas egen högtidsdag.

Mme Giuliana Nenni, italiensk senator och medlem av nationalrådet i de italienska kvinnornas union, framhöll att vi kanske inte varit där vi nu är om vi inte haft andra kvinnorörelser före oss, som rest frågan om kvinnornas rättigheter. De gjorde det på annat sätt än den moderna kvinnorörelsen, som arbetar med andra metoder, med nya krafter och kanske under lättare förhållanden. Medvetandet har växt hos kvinnorna, som i allt högre grad förstår att deras eget framåtskridande hänger samman med samhällets utveckling och är avhängig av freden i världen.

Även om vi kommit ganska långt, så återstår många problem att lösa ifråga om kvinnornas rättigheter och därför anser vi att dessa frågor måste ställas i förgrunden för 50-årsjubileet och det kommer också att ge oss de bästa möjligheterna att nå kontakt med nya skikt av kvinnor.

Den polska representanten, Sophia Wasilkowska, domare i Polens högsta domstol, talade varmt för att 50-årsfirandet skulle förbindas med vissa aktuella frågor som nu är under diskussion i Förenta nationerna och som rör kvinnornas ställning.

SKV:s v. ordf. fil. lic. Eva Palmær var den som från svensk sida skötte värdskapet. Hon ses här i samtal med mme Giuliana Nenni, Italien, och mme Andrée Marty-Capgras, Frankrike.

Internationellt i Malmö.

Ett 50-årsjubileum förberedes

Hon erinrade också om ett utkast till en deklaration om barnens rättigheter som nyligen antagits av kommissionen för de mänskliga rättigheterna, ett mycket viktigt dokument som kommer att bli av stort intresse för kvinnorna i alla länder. Med kännedom om den långsamma proceduren som alla sådana dokument måste genomgå innan de blir antagna av FN föreslog mme Wasilkowska att den internationella kvinnokongressen borde diskutera innehållet, göra sina tillägg och förbättringar för att sedan vända sig till generalförsamlingen med en begäran om att deklarationen skyndsamt måtte antas.

En av dagarna hade vi ett samtal med representanterna för den unga staten Guinea på Afrikas västkust (Förutvarande Franska Guinea, som vid omröstningen förra hösten valde att bli en självständig stat.) Det var mme Bongoura Maforé, ordförande i Demokratiska partiets kvinnoförbund och barnmorskan Loffo Kamara, generalsekreterare i kvinnoförbundet. De hade kommit den

långa vägen till Malmökonferensen på statens bekostnad.

Loffo Kamara berättade med stort allvar om situationen i hemlandet, om de framsteg som vunnits i och med frigörelsen och de många problem som återstår att lösa. När kvinnorna i Guinea nu ställer in sig på

Mme Loffo Kamara och Bongoura Maforé från Guinea hade mycket att berätta om sitt hemland, som så nyligen vunnit självständighet.

Från Vietnam deltog mme Nguyen Khoa Dieu Hong och mme Vo Thi The, de ses här tillsammans med fru Ina Möller, ordförande i den svenska Open Door-gruppen och mme Maria Rosetti från Rumänien.

att fira den Internationella kvinnodagens jubileum så är det främst jämlikheten mellan könen ekonomiskt, politiskt och socialt som står i förgrunden. Regeringen gör för närvarande inga svårigheter för kvinnornas kamp och landet står också i stor tacksamhetsskuld till kvinnorna för vad de gjort för Guineas frigörelse. Regeringen har avskaffat tvångsäktenskapen och infört en minimiålder och på så sätt förbjudit barnäktenskapen. Regeringen har också gjort slut på det förhållandet att männen så lätt kunde få skilsmässa och sedan bara överge sina familjer. Men allttjämt måste man kämpa mot polygamin och det kommer att bli svårt att utrota den, tror Loffo Kamara.

I övrigt är man ivrigt sysselsatt med att bygga upp och stärka kvinnorganisationen och tar nu förberedelserna för 8 mars-jubileet som utgångspunkt för ökad aktivitet på alla områden.

SKV-avdelningen i Malmö med Elly Nilsson och Magda Forslund i spetsen hade bråda dagar omkring den 13 och 14 juni. Var och en av gästerna möttes vid flyg, tåg och båtar med ett fång av den svenska försommarens fagreste blomster och på lördagskvällen bjöd avdelningen alla konferensdeltagarna på rundtur i staden och

på en hejdundrande kaffefest i Pil-dammsparken. Utanför Margareta-paviljongen stod den svenska försommarskvällen klar och blå och skänkte ytterligare stämning åt de folkvisor som avdelningens ambitiösa sånggrupp bjöd på. Det blev en fest som säkert stannar länge i minnet hos de långväga gästerna.

När sammanträdet avslutades sent på söndagskvällen hade man enat sig om en appell som vi kommer att publicera vid senare tillfälle.

Birgit Jansson

Flickor på marsch

Följande lilla notis fann vi i pressen den 21 augusti:

LONDON, torsdag. TT-Reuter. Två tusen skrivmaskinsflickor deltog på torsdagskvällen i ett protestmöte mot finansdepartementets föreslagna nedskärningar av deras maximilöner.

Extra polisstyrkor kommanderades ut en timme innan mötet skulle börja, då busslast efter busslast med flickor anlände från alla delar av London.

Många av flickorna bar plakat och standar. På ett plakat som bars av några söta tonåringar stod det att läsa »Dygdens lön är inte nog för oss — Rättvisa löner».

Enade är vi oövervinnliga

I Malmökonferensen deltog från Australien mme Edna Hutchesson, medlem av Internationella Kvinnoförbundet för Fred och Frihet och vicepresident i de australiska kvinnornas union.

Jag vill gärna skriva några rader om den inspirerande konferensen som hölls i den vackra staden Malmö den 13 och 14 juni. Vid ett sådant tillfälle upplever man på nytt samhörigheten mellan olika grupper av kvinnor. Denna konferens hölls till förberedande av Internationella kvinnodagens femtioårsjubileum nästa år.

Med varje år som gått har kvinnornas ställning i samhället gjort framsteg men det har inte gått fort och ännu återstår mycket. Vi kan inte vara nöjda med mindre än vår rättmätiga plats som fullvärdiga medborgare, jämställda med männen.

Splittrade förmår vi föga men enade är vi oövervinnliga. Låt oss inte glömma att kvinnorna är halva mänskligheten. Om vi bara kunde utnyttja våra möjligheter så kunde ingenting hindra oss från att göra världen sådan vi önskar den för våra barn och för varandra.

Vårt fredsarbete måste fortsätta till dess krig helt avskaffats som redskap i politiken och ersatts med en förnuftig metod, förhandlingar.

När vi beräder oss att fira Internationella kvinnodagen vill vi minnas att vårt arbete har två mål: att förbättra kvinnornas samhällsställning och att åstadkomma fred. De hör samman och båda är lika viktiga. När kvinnor får möjlighet att i full utsträckning ta del i politik och administration likaväl som i yrkesarbetet då kommer vi att få ett sundare samhälle med mera jämvikt.

Låt oss lägga bort våra fördomar och samarbeta för dessa mål så att 1960 blir ett år att minnas.

Edna Hutchesson

Sankt Göran och draken

Av Rewi Alley

*En afton i Stockholm
med blekt solsken
genom höga fönster
i den gamla kyrkan
där en snidad Sankt Göran
kämpar med draken —*

*mustiga färger på
ålderdomligt format trä
lyste fulltonigt —
en bild fångad
i heroisk rörelse
som i nästa sekund
åter kunde börja leva.*

*Jag stod där uppfylld av
det helas stillhet och skönhet
med den vän som fört mig dit —
och tänkte
på dem som i varje generation
bekämpat draken
och hur vi måste fortsätta kampen
som tar nya former
när mänskligheten börjar fatta
dess farlighet.
När jag såg extasen
i riddarens ansikte
gick tanken till andra
äldre drakar, kejserliga drakar,
översvämningsdrakar,
drakar i havets djup
som en gång rådde över
liv och död.
Nu har en hel generation
av ivrig ungdom växt upp
och utmanat monstren
och vunnit...*

*Nu lär mänskligheten
på nytt läxa
att aldrig frukta kampen
utan ge sig hän åt den
med huvud och hand
och slå ner vilddjuret
så att vägen mot framtiden
öppnas för alla.*

*Så gick vi ut
i den stilla kvällen.
Duvorna kuttrade
på stenlagda torg
och från den svenska Gamla stan
tog jag hem till nya Peking
minnet av
en tapper riddare.*

Övers. Gunhild Tegen

Tora Lidholm framför monumentet över den yrkeskår hon i 22 år var en del av.

”MURSMÄCKAN” har fått sitt monument

En dag i maj ägde en liten sär-
egen festlighet rum i Stockholms
grovarbetarefackförenings lokaler. Vid
en enkel sammankomst avtäcktes ett
monument över en grupp kvinnor
som på sin tid spelade en betydelse-
full roll inom byggnadsverksamheten
i huvudstaden. Det var de s. k.
brukssmäckorna, kvinnliga hantlan-
gare som redde till och bar ut mur-
bruket till murarna.

Det var ingen kunglighet eller an-
nat högdjur som bjöd tåkelset falla,
det var den sista »mursmäckan», 82-
åriga Tora Lidholm, som förrättade
ceremonin. På våren 1898 var hon
med om sin första bärning och i 22

år slet hon i ur och skur i detta
tungt arbete, för att 1920 övergå till
annat arbete inom sitt fack: bygg-
nadsstäderskans.

När hon i slutet av förra seklet
blev »mursmäcka» räckte arbetsti-
den från kl. 6 på morgonen till 6 på
kvällen, och var det mycket att göra
kunde den utsträckas till kl. 9. För-
tjänsten var ungefär 15 öre i timman.
På en sådan förtjänst blev det inget
över till spårvagnspengar, det var
att traska och gå på kvällarna när
de skulle hem — för att ta hand om
barnen och hemmet...

I den historik som Stockholms
grovarbetarefackförening utgav till

Ute i byarna organiserar kvinnorna lekskolor för barnen och de unga flickorna tar hand om dem. *N e d a n*: Liksom hos oss utnyttjar familjerna sommarens vilodagar till stärkande bad och friluftsliv.

Gunhild Tegen:

Det såg jag i Kina

Intryck från en
resa i juni 1959

sitt 50-årsjubileum 1938 läser vi att de allra sämst betalda inom grovarbetarkåren var mursmäckarna. Ur en undersökning, gjord av en dr Leffler och publicerad på tyska 1897 om de kvinnliga arbeterskornas levnads- och löneförhållanden i Stockholm, återges i den nämnda historiken en del siffror om denna i det dåtida Stockholms arbetsliv troligen mest nedtryckta arbetargruppen ekonomiskt och socialt sett.

Dr Lefflers undersökning omfattade 80 kvinnliga murarhantlangare. Den äldsta var 65 år, den yngsta 21. Flertalet var i åldern 30–40 år. 35 av dem var mödrar och av dessa var 12 ogifta. En var änka med sex barn. Arbetstiden var densamma som för männen: 10–12 timmar om dagen. Två månader av året gick de i regel arbetslösa, men ofta utsträcktes den årligen återkommande arbetslöshetsperioden upp till 6 å 7 månader. Och det fanns de bland dem som inte kom upp till 300 kr i årsinkomst. En av dessa 80 kvinnor hade kom-

mit upp i en årsinkomst av något över 570 kronor.

Att organisera dem var inte lätt, men allt eftersom fackföreningsrörelsen växte i styrka kom fler av dem till insikt om att det fanns bara en väg till bättre arbets- och lönevillkor: sammanhållningens. Flera av mursmäckarna blev aktiva fackföreningsmedlemmar och en av dem var Tora Lidholm, som den vackra majdagen 1959 förrättade avtäckningen av monumentet över sig och sina kamrater.

Det finns de som säger att det lönar sej inte att tala med dagens ungdom om hur det var i forna tider, för de unga svarar med en axelryckning och något om att »det var då det». Men nog är det livsnödvändigt att den ungdom som växer upp i dag ändå vet att varje framsteg som gjorts kostat kamp. Hur ska de annars kunna begripa att de vinnningar vi gjort vilar på lösan sand om de inte försvaras i daglig kamp?

Att bli bjuden på en resa i Kina har väl hört till mångas önskedröm — men när den en vacker dag förverkligats har förhållandena härhemma varit sådana att många inte vågat tacka ja.

Av oss tre som tog chansen — Brita Åkerman Ingegerd Granlund och undertecknad — blev rektor Granlund svårt sjuk av vaccineringsen och vi blev bara två på resan. Vi visste inte då att det var många kvinnor från olika delar av världen som inbjudits, vi hade bara hört att några norskor också skulle komma med. Snart upptäckte vi att också tre finskor var med, parlamentsledamöter från tre olika partier. På Hotel Peking fann vi så småningom att de flesta av Sydamerikas stater var representerade av sköna damer, och andra med en touche av Tusen och en natt var mycket riktigt från Bagdad.

Vi togs emot av representanter för

Kinas nationella kvinno federation. Varje grupp fick sin värdinna och tolkar. Vi två svenskor valde engelska, så gjorde också norskor och danskor. Finskor fick en egen finsk tolk, en av dem kunde enbart finska, den andra något engelska och den tredje något svenska. Vi skandinaver träffades ofta och delade ibland utflykter och erfarenheter.

Redan första dagen tog vår värdinna reda på våra intressen och föreslog ett program. Brita Åkerman, som är hemexpert, ville se bostäder både gamla och nya, och båda ville vi se de omtalade folkkommunerna. Jag var ivrig att få se de gamla historiska minnesmärkena: den stora muren, den förbjudna staden, utgrävningarna o. dyl. Och naturligtvis ville vi båda se teater, som vi fått smak på genom Pekingoperans besök i Stockholm för några år sedan.

Allt måste ha antecknats, ty det kom så småningom in i programmet. Somligt såg vi i Peking, annat i Shanghai och Hangchow. Vi avböjde att se stålverken i Mukden m. m. —

dit för dock de andra skandinaverna. Kanske de var mera sakkunniga!

Som mödrar och undervisare var vi synnerligen intresserade av all slags barnavård, och vi fick också besöka »barnpalats» (för fritidssysselsättning), skolor, barnträdgårdar och krubbor, ja, också förlossningshem, som inte var det minst originella.

*

Man känner sig lätt generad när man kommer hem efter en tre veckors vistelse i Kina och upptäcker hur välunderrättade en del av ens bekanta anser sig vara här hemma. De tror helt enkelt inte vad man berättar — inte ens det mest påfallande faktum: att Kinas folk är gripet av en entusiasm som på tio år genomfört underverk. Nej, här hemma har man läst annat i *Det Bästa*. Vi kinafarare har inte varit objektiva nog, inte haft den form av objektivitet som de rekommenderar på resor österut: misstänksamhet. Annat vore det om vi rest i de Gaulles Frankrike!

Vi två svenskor var vetgirigt intresserade men inte misstänksamma. Vi trodde vad vi såg — och mycket av det vi hörde. Den entusiasm som vi mötte från ett folk i uppåttigande, den kunde vi inte tvivla på. Då och då funderade vi över hur människor kunde vara så tillsynes harmoniska och frimodiga utan vare sig kristendom eller kapitalism...

Kinas folk befinner sig just nu i sitt kanske lyckligaste skede — en

En bild från uppförandet av Ming Tombs kraftverk, som artikelförfattarinnan erinrar om. Som synes var det många kvinnor med i det arbetet.

koncentrerad samling omkring ett enormt framtidsprogram. När de en gång uppnått vårt välstånd ska de då också bli lika missnöjda som vi?

Men dit är det långt. Hundra års förödmjukelser och förtryck från utländska makter, t. ex. England, Frankrike, Tyskland, Japan — och sedan ett bittert inbördeskrig — har utarmat folket och försenat en nödvändig utveckling.

*

Den 1 oktober i år firar man tioårsjubileet av folkets seger och den socialistiska republikens grundande. Kineserna av i dag är herrar i eget hus — och de är starkt och lyckligt medvetna om detta faktum.

De talar ofta på sitt sansade vis om *Det Nya Kina* och om *Framtidens Kina* — men de visar också uppriktigt på de oerhörda bristerna och de enorma behoven som måste fyllas. Och de arbetar, arbetar! Inte bara i Peking där gator breddas och storhotell byggs och gamla minnesmärken putsas och renoveras för jubileet i höst, utan kanske än mer på landsbygden i de nya kommunerna, där jorden djupplöjs och gödslas, där kanalsystem vattnar grönsaks- och risfält som bär större skördar än någonsin — där floder regleras och ny skog planteras, där reservoarer byggs och kraftverk skapas, där järnverk flamlar och stål frambringas.

Produktion, produktion! Här gäller

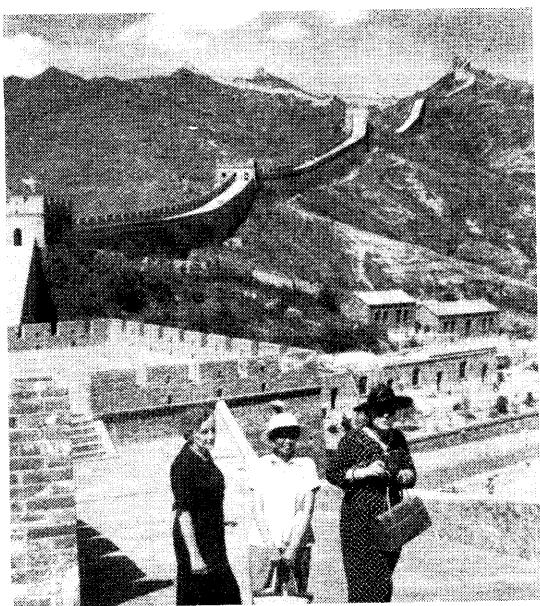
det att inhämta seklers försummelser. Och ett hushåll på 650 miljoner är inte så lätt att sköta som ett på 7 eller 70 miljoner. Detta påpekade också premiärminister Chou En-lai i ett stort föredrag vid en mottagning för kvinnodelegationerna.

Han svarade också på frågor som han antog skulle sysselsätta oss under vårt besök i Kina. Det var inte meningen, sade han, att man för all framtid skulle arbeta så hårt som nu under uppbyggnadsåren. Också i Kina siktade man på kortare arbetstid, semester och utbyggd hälsovård. Också här ville man att kvinnorna skulle få välja om de hellre ville sköta sina egna barn än delta i den allmänna produktionen. Också här byggde man bostäder åt folket, men man måste dock ännu ägna den största omsorgen åt kraftverk och stålproduktion — så länge stora grupper av Kinas folk lever på ett primitivt stadium.

Alla vet att förvandlingen måste ta tid. Otroligt mycket har uträttats under de första tio åren, men mer återstår. Man får ett starkt intryck av att regeringens metod är att lägga korten på bordet och låta allmänheten vara med och väga svårigheterna och behoven mot de prestationer som krävs av var och en.

Detta ger den stora massan självförtroende och entusiasm. Att få

Forts. å sid. 17

Artikelförfattarinnan (längst t. h.) tillsammans med fil. lic. Brita Akerman och (i mitten) tolken.

Tonårsflickan och sexuallivet

Denna sommar hade jag den stora förmånen att få vara med i en studiedelegation till Sovjetunionen. Även om jag förut varit där flera gånger har jag aldrig tidigare haft samma möjlighet att sätta mig in i folkets levnadsförhållanden och de lagar och moralbegrepp som reglerar livet där. Den främsta anledningen att vår nära fyra veckor långa vistelse där gav oss en sådan klar och ingående bild av sovjetfolkets liv var att vi gavs tillfälle att ställa frågor och få dem besvarade i alla statliga och kommunala instanser. De väldiga framgångarna i det socialistiska uppbygget hade vi möjligheter att med egna ögon se — om dem kan det bli tillfälle att senare berätta.

Det jag här ville berätta rör en sida av sovjetfolkets liv och moral-

begrepp, som jag som kvinna blev imponerad av och som utlöste en viss diskussion i vår studiedelegation.

Vid ett besök i skolministeriet i Ryska federativa republiken (den största av de 16 republiker som ingår i Sovjetunionen) ställde vi bl. a. frågan om på vilket sätt man från samhällets och skolans sida tar hand om och hjälper unga skolflickor som råkar ut för ett havandeskap. Den tio-åriga skolan, som nu börjar byggas ut till 11-årig, innebär ju att grundskolan är avslutad först vid 17—18-årsåldern, eftersom barnen där liksom här börjar skolan först vid fyllda sju. Till vår häpnad fick vi höra att sådana fall är ytterst sällsynta och att, som skolministern uttryckte det, »det kan komma att stå mannen dyrt som förgått sig mot en minderårig». Och så fick vi veta att minderårig är den som ännu inte fyllt 18 år! Vid fyllda 18 år är den unga flickan myndig, röstberättigad och giftasvuxen. Men till dess är hon tabu.

Inom vår delegation utlöste det som sagt en livlig diskussion. Någon hänvisade till Kinseyrapporten — hur ska de unga pojkarna klara sig?!

För egen del tänkte jag på vad svenska läkare sagt oss i de här frågorna i radion och i populärartiklar: att hos tonårsflickan existerar ännu icke i egentlig mening någon sexualdrift och att om hon ändå ger sig in på ett intimt förhållande så är det i tron att därmed kunna »få behålla» en pojke hon är förtjust i eller därför att hon inbillar sig att det så ska vara, för så gör »alla andra». Och jag tänkte på hur min egen generations tonåringar såg på detta problem. Det var inte vanligt då att purunga flickor inledde sexuella förbindelser, i varje fall inte i den småstad där jag växte upp. (Men så fick vi heller inte vår idealbildning genom film och lektyr som ställde sexualdriften i centrum för det mänskliga livet.)

Och jag tänkte på att ett folks allmänna moralbegrepp dock spelar en väldigt stor roll. Personligen tillåter jag mig betrakta denna sovjetmänniskornas inställning till den unga flickan som ett uttryck för den respekt man över huvud taget visar kvinnan där. Och för föräldrarna måste det väl vara underbart att veta att deras unga dotter, när hon är ute i kamratrektsen och när hon roar sig, bär med sig denna inställning om vad man gör och vad man inte gör. Det måste vara ett skydd för henne.

Någon säger kanske att det här

Framför tonåringen ligger livet med dess oanade möjligheter. Lycklig hon om hon har förstånd att inte plöttra bort sig...

KAROLINA WIDERSTRÖM:

Vilken makt i världen är väl större än kärleken!

Ur en artikel från 1905

problemet är väl inte så väsentligt. För den unga kvinnan är det säkert det. Om man tänker på hur mycken sorg och förtvivlan de alltför tidiga sexualförbindelserna kan föra med sig för flickorna själva och för deras föräldrar, och hur olyckligt det är för en ung flickas framtida liv om hon i sitt oförstånd ger sig in på sexuella förbindelser som hon inte är känslomässigt och psykiskt mogen för, då tycker man att det är en mycket väsentlig fråga. För vi vill ju att våra unga flickor skall få ut något av sina liv och bli riktiga, varma kvinnor och mödrar. När man ser dagens svenska tonårsflickor, så mycket vackrare, välväxtare och frejdigare än forna tiders unga svenskor, då gör det ont in i hjärtat att tänka på att icke så få av dem i ungdomligt oförstånd ger sig ut i »äventyr» som kan ha de menligaste följder för både kropp och känsloliv.

Vår första kvinnliga läkare, Karolina Widerström, skrev 1905 i en artikel betitlad Kvinnohygien, II, mycket varma och kloka ord om sexualfrågan. Hon gav en bild av de prostituerades bakgrund, konstaterade att de som står för efterfrågan på den marknaden är att söka bland män av snart sagt alla kategorier och att alkoholen är en av prostitutionens starkaste bundsförvanter, ty den söver känslan av förnedring och ger en smula skimmer över tillvaron för de utnyttjade, plundrade och föraktade,

som hon kallar dem. I samband härmed talar hon om behovet av etisk uppfostran, att lära både pojkar och flickor den »självbevarelsedrift som består uti finkänslighet om sin egen person». Detta senare avsnitt av artikeln — som skrevs för över 50 år sedan — återges här. Det innehåller så mycket tänkvärt och djupt mänskligt känt att man ville sätta den under ögonen på varje ung människa. Att varje mor är villig att skriva under på den är jag övertygad om.

V. S.

Upplysning behövs men i kanske ännu högre grad uppfostran och denna måste sträcka sig till såväl tänkesätt som karaktär. — — — Men hur uppfostra människorna till kyskhets och trohet? Många finnas som hålla före att tuktan och straff äro mycket goda uppfostringsmedel. — — — Men sjätte budet är tydligen ett bud som icke lämpar sig för beivran enligt mänsklig lag annat än i mycket inskränkt måtto. Och tydligen är det icke tuktan och straff som förmå göra en människa kysk till tankar och begär ej mindre än till ord och handling. Lagen gör ingen människa god, det kan endast evangelium göra. Och evangelium ville jag här kalla det glada och ljuvliga och befriande

Inte bara flickorna, också pojkarna bör uppfostras till finkänslighet om sin egen person, skrev dr Karolina Widerström.

budskapet att även på konslivets område människans drifter icke äro av ondo och hennes behov av lycka icke heller; men därjämte också förkunnelsen av att det gives en vida större lycka än den som de växlande förbindelserna kunna skänka. Det är denna större lycka det gäller att sträva efter, det är den det gäller att göra sig värdig.

Fortplantningsdriften är en stark och mäktig naturkraft som tvingar människan att följa det naturens bud som säger: släktet skall fortleva, den är en makt som skapar åt människan en himmel eller ett helvete — eller bådadera. Men denna kraft som så kan omgestalta en människas liv den taga människorna nu så ofta och splittra sönder och göra av den små tarvliga leksaker för stunden. Låtom oss då försöka att i tid lära människorna hur stor och hur skön denna kraft verkligen är men låt oss ock lära dem att den dock kan behärskas av människovilja och att den måste behärskas om den skall bevara sin skönhet och bringa lycka.

Det finns en makt inom oss som kommer viljan till hjälp, ett slags högre självbevarelsedrift som består uti finkänslighet om sin egen person och som gör det hart när omöjligt för en människa att åt någon annan giva sin kropp än åt den hon har givit sin själ. Den finns nedlagd hos oss alla, hos män såväl som hos kvinnor. Men sant är att män vida allmänare än kvinnor begå våld på den. Hos kvinnan har också naturen själv grundlagt den både djupare och svårutrotligare. Ty naturen pålade kvinnan moderskapets börda av smärta och sorger men ingöt ock hos henne insikten att värja sig däremot så länge tills en böjelse kom så stark att den besegrade henne själv.

Det är denna finkänslighet och denna helgjutenhet som vi kvinnor skola väl bevara och utveckla först hos oss själva och sedan hos det unga släktet, såväl det manliga som det kvinnliga. Men som varje sak av värde måste den bevaras under ständigt strid där instinktiv natur och medveten kultur i förening söka besegra onatur och råhet. — — —

Om nutidens kvinna kan få mod nog att tro och att i allt sitt görande och låtande förkunna att vad hon i sitt inre känner vara rätt också är rätt — — — och om det skulle kunna hända att vi kvinnor bleve ense om

I strilande värregn demonstrerade Borås SKV-kvinnor på Mors dag mot I 15:s planerade övningar med radioaktiv atomaska. Kvinnomarschen vände sig också med all kraft mot dem som vill att det svenska försvaret ska utrustas med atomvapen.

Signe Fredholm:

Kvinnornas ansvar i atomåldern

Den 11—12 maj i år träffades i Rom en liten grupp kvinnor från ett tiotal länder i Europa till överläggning om hur kvinnorna skall kunna väckas till ansvar och handling i den fruktansvärda situation i vilken världen befinner sig. Två dar är en kort tid och Rom ligger långt borta för många av Europas länder. Denna gång åsyftade man inte heller någon internationell konferens, med allt vad detta ord brukar innebära, utan vad fransmännen kallar ett »rencontre» — en träff, enkelt ut-

detta och satte oss detta som mål skulle vi också omskapa världen. Ty ännu har det icke inträffat att kvinnan icke genomfört det som hon verkligen velat. — — —

Sätten äro många på vilka vi kvinnor kunna främja vad vi vilja verka för. Och de medel vi, om vi det är riktigt vilja, kunna mana fram till vårt förfogande — det rena sinnet, den lätta handen, det varma hjärtat — äro icke små. Vilken makt i världen är väl större än kärleken!

tryckt — mellan kvinnor med olika bakgrund såväl nationellt som politiskt och religiöst, där de kunde tala med varandra om gemensam oro och gemensamma strävanden.

Jag räknade till c:a 35 deltagare under diskussionerna, därav väl en tredjedel italienska, av dessa två parlamentsledamöter: mme Merlin (medlem av Nennis parti och en utmärkt ordförande), och vid hennes sida vid konferensbordet mme Maddalena Rossi, kommunist, också utomordentlig som klarläggande och stimulerande kraft. En annan av de ledande vid konferensen, dr Gert-rud Woker från Schweiz, vetenskapskvinna och gammal beprövad fredsarbetare, kände jag sen långt tillbaka från Fred och Frihet. Det var hon som höll det enda föredraget vid vår träff: om de nya vapnen och de ohyggliga faromoment de innebär.

Även från Grekland hade kommit

en parlamentsledamot och en medlem av Antikoloniala hellenska förbundet.

När det gällde representanternas antal och intensitet var det nog Frankrike som kom närmast Italien. Jag vill nämna två av deltagarna därifrån, säkert med mycket olika inställning till de flesta frågor men båda sakliga, kunniga och orädda i diskussionen: mme Trocmé, sekreterare i Internationella försoningsförbundet (den sammanslutning som i Sverige kallas Kristet samhällsliv) samt mme Vaillant-Couturier, vicepresident i KDV och verksam i dess franska sektion. Bland övriga länder som var representerade märktes Sovjetunionen, Holland och Västtyskland med en eller ett par deltagare var. England saknades — tyvärr — och från de nordiska länderna var undertecknad den enda.

Vad talade vi då om i två dagar, samvetsgrant utnyttjade? Jag måste säga att det var en god diskussion om väsentliga ting. Den utmynnade i en appell till kvinnor och kvinnoorganisationer, undertecknad av deltagare från tio länder med angivande av yrke och föreningstillhörighet. Men märk väl: man deltog som individ och inte som representant för förening eller annan organisation, vilket också stod angivet och gav personlig frihet.

*

Träffen i Rom var naturligtvis att betrakta som en första upptakt till något annat. Ett andra möte hölls den 10—12 juli i Brunate, en liten stad vid Comosjön i norra Italien. Ämnet för konferensen var Kvinnans ansvar i atomåldern och diskussionen samlades kring fyra huvudpunkter:

1. Den överhängande faran av ett atomkrig i Europas nuvarande läge.
2. Radioaktiviteten — ett hot mot barnens och kommande generationers hälsa.
3. Den militära budgetens återverkan på familjernas levnadsstandard.
4. Samarbete mellan Europas kvinnor för att nå fram till avspänning och nedrustning.

En stor besvikelse var emellertid att de kvinnor som ville deltaga från de östeuropeiska länderna ej fick inresevisum till Italien. Man måste fråga sig hur de myndigheter manne är beskaffade som fruktar upplysningsverksamhet om atomvapnen och

Östersjöveckans kvinnomöte en oförglömlig upplevelse

I anslutning till Östersjöveckan den 27 juni—6 juli i år ägde en kvinnokonferens rum i Rostock. Över 360 delegater från östersjöländerna och Norge deltog, därav 32 från vårt land.

Sol och fred över Östersjön — denna paroll lyste emot en när man kom in i konferenslokalen. Här och var såg man kvinnor i nationaldräkter, nationsflaggorna och blommorna på borden gav åt hela tavlan en varm och ljus lyster. Kvinnor samlade till rådslag om medel och metoder att bevara freden.

Det var den 2:a Internationella kvinnokonferensen i Rostock — den första ägde rum i fjol i anslutning till 1958 års Östersjövecka. Och det var därför naturligt att ett av de viktigaste besluten den här gången blev att skapa en permanent kommitté med uppgift inte bara att förbereda den årliga kvinnokonferensen utan också att mellan konferenserna ta upp frågor av vikt för kvinnorna, så att ett nära samarbete mellan kvinnorna i samtliga östersjöländer och Norge kan komma till stånd i exempelvis sådana frågor som barn- och ungdomsfostran, kvinnornas kamp för sina rättigheter, socialvårdsfrågor o. s. v.

dess verkningar mer än vapnen själva!

Försöken att skapa en mäktig internationell kvinnoopinion mot kärnvapnen och varje slag av krigsförberedelse kommer att fortsätta. Och säkert vill våra läsare helhjärtat instämma i den vädjan som utgick från de i Brunate församlade kvinnorna och som hade följande lydelse:

Vi begär:

- ett upprättande efterhand av atomvapenfria zoner,
- förbud mot att tillverka och använda varje slag av kärnvapen,
- att alla befintliga förråd av dessa vapen förstöres,
- internationell kontroll av samtliga dessa åtgärder.

Vi vill ge uttryck åt vår önskan om ytterligare möten mellan kvinnor från samtliga länder i Europa.

Mary Thunborg, Stockholm, var en av de svenskor som talade vid Östersjöveckans kvinnokonferens.

En viktig del i denna kommittés arbete blir att förmedla informationer om kvinnornas levnadsförhållanden i våra länder och deras kamp för fred och trygghet. I det syftet rekommenderades kommittén att söka stimulera till utbyte av artiklar mellan kvinnotidskrifterna för att på det sättet vidga utbytet av erfarenheter. Ty vi har en hel del att lära av varandra. Och huvudsyftet är att vi ska komma närmare varandra, förstå varandra bättre och komma till insikt om de olika ländernas utgångsmöjligheter i kampen för det gemensamma målet: Fred i Östersjön — fred i världen.

Kommittén fick också i uppdrag av konferensen att diskutera och komma med förslag om lämpliga former för en tävlan på litteraturens, musikens och den bildande konstens

Sambeskattningens problem

För en tid sedan dök det upp ett meddelande i pressen att den norska regeringen skulle ha föreslagit att sambeskattningen av äkta makar skall slopas. Det lät ju bra — men så erfor vi att praktiskt taget alla kvinnoorganisationer i Norge lär ha vänt sig emot förslaget! Varför? För att få svar på den frågan bad vi en sakkunnig norska, advokat Rønnaug Eliassen, om informationer. Hon var älskvärd nog att skriva denna artikel för vår tidning, i vilken hon informerar om de nuvarande reglerna för beskattning av äkta makar, berättar om det verkliga innehållet i finansdepartementets förslag och de norska kvinnornas principiella inställning till problemet. Hennes artikel har stort intresse för oss därför att de ifrågavarande skatte-reglerna är så likartade i våra båda länder och därför att frågan om sambeskattningen är så brännande också hos oss.

Finansdepartementet har förelagt Stortinget förslag till ändringar i lagbestämmelserna om sambeskattning av äkta makar (Ot. prp nr 1, 1959). Förslaget innebär en förbättring i jämförelse med de regler som nu gäller. Och likväl — det bär inte bud om att frågan kommer att slut-

giltigt lösas. Förslaget bygger nämligen inte på uppfattningen att kvinnor skall vara självständiga och likvärdiga också när det gäller skattebördorna. Att det brister mycket i det avseendet framgår av följande:

»I en del yrken som kräver lång utbildning är tillgången på kvalificera-

de utövare f. n. inte tillräcklig för att fylla behovet. De gällande skattereglerna kan vara en medverkande orsak till att kvinnor, vars utbildning kostat både den enskilde och samhället stora summor, inte söker sig ut i förvärvslivet. Utifrån de hänsyn som i det föregående nämnts har departementet ansett sig böra föreslå att huvudregeln om att äkta makar skall beskattas gemensamt suppleras med en regel som ger tillfälle till särbeskattning när båda makarna är i aktiv förvärvsmässig verksamhet.»

Detta erinrar om en gammal känd melodi: när konjunkturerna är sådana att det är brist på arbetskraft går man, därtill nödd och tvungen, med på att lägga förhållandena till rätta för att kvinnorna skall kunna gå ut i förvärvslivet, men när tiderna så blir besvärliga kan de få lov att hålla sig hemma!

Finansdepartementets förslag börjar med en genomgång av den inställning som skatteutskottet enhälligt kom fram till 1945: att äkta makar i regel skulle beskattas gemensamt. Utskottet föreslog ett system med skilda progressionstabeller för äkta makar och för ensamstående. Departementet rekommenderar inte detta men ansluter sig likväl till den åsikt utskottet har: att äkta makar måste sägas utgöra en ekonomisk enhet, att det är makarnas samlade inkomst som skall vara grundvalen för deras skatteförmåga, och att gemensam taxering därför är det principiellt riktiga. För denna åsikt anser sig utskottet finna stöd i lagen om äkta makar av 1927, och pekar på att den har bestämmelser som tydligt ger uttryck för ekonomisk gemenskap — sålunda har båda makarna ömsesidig underhållsplikt gentemot varandra och de har ömsesidig representationsrätt (d. v. s. var och en av parterna kan på bådas ansvar företaga inköp till familjens dagliga underhåll).

Men den ekonomiska enheten mellan två äkta makar är inte en trollformel som kan användas i alla sammanhang och det är inte riktigt att stödja sig på lagen om äkta makar

område mellan kvinnorna i våra länder.

Fred i östersjöområdet — en viktig garanti för det är att det skapas en effektiv spärr mot den tyska militälismen, som två gånger störtat världen i olycka. Huvudfaran för Europas folk i dag är den västtyska

krigsmakten, som utrustats med atomvapen och står under befäl av tidigare nazistofficerare, vars sinnelag icke har förändrats sedan Hitler begick självmord i en bunker i Berlin.

Fred i östersjöområdet — en viktig garanti för det är vänskapliga förbindelser mellan folken i länderna kring Östersjön. Det är inte bra att vårt land ännu inte upprättat normala diplomatiska förbindelser med Tyska demokratiska republiken. Det är på tiden att det sker.

Vi kvinnor vill fred och trygghet åt våra barn, åt oss själva och våra kära. Den tryggheten kan vi aldrig vinna ensamma, bara samman med alla andra kvinnor och mödrar, som lika varmt som vi ömmar om dem som står deras hjärtan nära. Om de drabbas av krigets fasor kommer vi också att drabbas av dem i atombombens skugga. Det var denna djupa sanning vår kvinnokonferens i Rostock förmedlade och den inpräntade i oss att vi är alla lika ansvariga för utvecklingen.

Birgit Johansson

som försvar för den orättfärdiga form av beskattning som tillämpas mot gifta yrkeskvinnor. Äktenskapslagen ger först och främst uttryck för äkta makars principiella likställighet, den ger lika rättigheter och plikter till båda och garanterar att den ena parten inte skall stå svagare och kunna utnyttjas av den andra. Äktenskapslagen tar medvetet sikte på att styrka hustruns självständighet och betyder ett stort framsteg i förhållande till den tidigare lagstiftningen som lät henne vara ekonomiskt helt prissiven åt mannen.

Våra nuvarande lagbestämmelser om beskattning av gifta kvinnor med egen inkomst är ett steg tillbaka i jämförelse med den ställning kvinnorna hade enligt skattelagarna av 1911. Hustrun fick då rätt att kräva egen taxering för inkomsten av sin självständiga verksamhet. Denna rätt avskaffades 1921, då Stortinget antog departementets förslag om att man och hustru alltid skall beskattas gemensamt.

Denna sambeskattnings som nu blivit så beryktad hade till att börja med inte samma orättfärdiga verkningar som den senare fick. Visserligen miste hustrun, när båda makarnas inkomster slogs samman, det skattefria avdrag hon eljest skulle haft. Men progressiviteten i statskatten spelade liten roll. Först senare, på grund av den ständigt högre progressiviteten i och med penningvärdets försämring, kom sambeskattningsen att innebära en orimligt hög beskattning av hustruns arbete, ja, gjorde det ofta direkt olönsamt för henne att ha ett yrke.

Bristen på arbetskraft efter kriget förde till en försiktig kampanj för att få flera kvinnor in i förvärvslivet och detta gjorde det nödvändigt med skattereformer: 1948 fick vi det s. k. hustruavdraget som gav gifta kvinnor i förvärvsarbete rätt till ett visst avdrag i skatten, ett avdrag vars storlek bestämdes av barnantalet. Den gången agiterades det ivrigt bland kvinnorna för egen beskattning men motståndarna argumenterade med att staten inte hade råd att undvara de pengar sambeskattningsen inbringade! (Det påminner om argumentet mot likalön: att det kommer att kosta för mycket. När en orättfärdighet blir tillräckligt stor blir själva storleken en av de viktigaste

Forts. å sid. 18

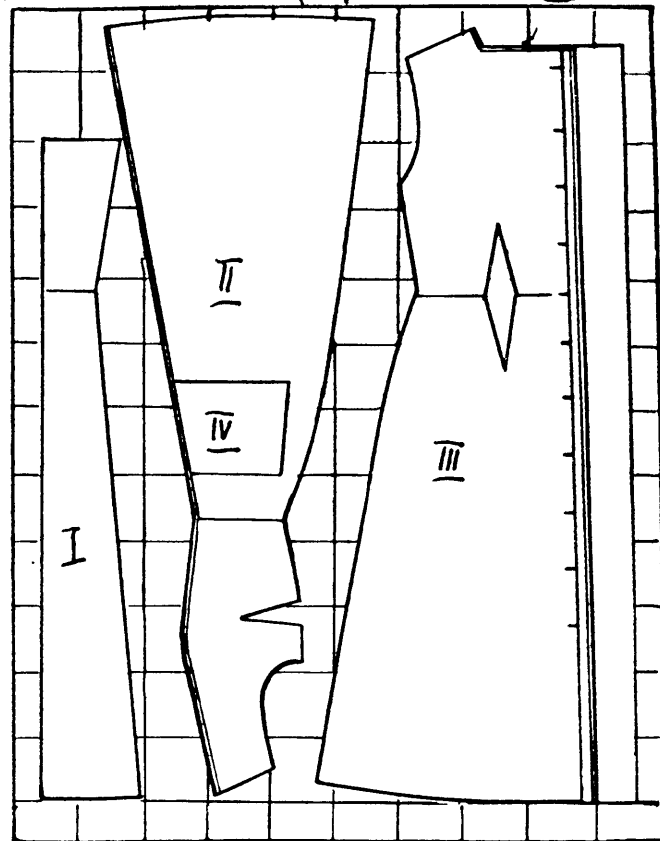
Arbetsrock som gör er slank

En arbetsrock av den här typen, och framställd i rejält bomullstyg, kan man i butikerna få tag i för 30—35 kronor. Är man någorlunda händig med sax och symaskin syr man den själv och den konstanta utgiften stannar vid knappt hälften. Det är inte bara inför den annalkande höststädningen man kan få lust till en sådan här klädsam arbetsrock — för den som arbetar i köket är den till nytta året om. Med en blus eller en lätt jumper till är den en bra arbetsdress hemma också vintertid.

Mönsterteckningen visar hur rocken klippes till. Del I är framstycket, man viker tyget dubbelt och klipper till. Sidstyckena klippes som del II visar och enligt III klippes de två bakstyckena till. IV visar flickorna, som är stora och rymliga.

Som framgår av bilden utgöres garneringen av en passpoal (kantband), som sys fast på framkanten av de båda sidstyckena, vändes och sys ihop med framstycket samt fortsätter längs uringningen över axlarna och baktill (se bilden av ryggen). Samtidigt sys också fickorna och knytbanden fast vid de båda midsömmarna. Rocken är helknäppt bak.

På mönstret är varje ruta lika med 10 cm.

Kurtisanen på Lindgatan

Den 1 februari blev Lindgatan brutalt väckt ur sin slummer. I nummer 17 hade en kurtisan flyttat in. Hon hette fru Wendel och var anställd som assistent vid sjukstugan. Dessutom var hon vacker.

Till en början visste man alls inte att fru Wendel var en kurtisan. Först så småningom sipprade det ut. Den första misstanken vaknade när en dag brevbäraren blev ertappad med att stå lutad mot dörrposten till fru Wendels kök och skratta högljutt, sannolikt åt någon vits som han just — mitt under tjänstetid! — serverat henne. Visserligen förnekade han det senare, men mannen från gasverket kunde svära på det. Han hade nämligen denna dag också besökt fru Wendel för att läsa av gasmätaren och kassera in avgiften och då hade han ertappat brevbäraren, som blivit alldeles röd i ansiktet och genast stuckit i väg.

Nu var visserligen inte heller gaskarlens utsago höjd över varje tvivel, ty fru Klinke mitt emot hade observerat att han ifrågavarande dag hade uppehållit sig längre i fru Wendels lägenhet än som varit nödvändigt för att läsa av gasmätaren och skriva ut räkningen. Till och med betydligt längre, vilket fru Klinke med hjälp av sin köksklocka fastställde. Och när han kom ut var också hans öron röda och hans blick skamsen.

Men så kom måndagen före påsk — den dag då fru Wendel lät masken falla. I upprymd karnevalsstämning kittlade hon stationsinspektoren under hakan i en offentlig lokal, fast han var gift. Sedan drack hon öl samman med honom.

De gifta kvinnorna i Lindgatan och också sådana som inom kort skulle gifta sej slöt sej samman till en nödgemenskap, inrättade en skarp vakt-tjänstgöring och bemödade sej att utforska fru Wendels dunkla förflutna.

Hon — fru Wendel alltså — hade nyss flyttat in i nr 17 och var enligt uppgift gift. Mannen var på fortbildningskurs i en annan stad, också enligt uppgift. Det sjuåriga barnet, som bodde hos henne, skulle stamma ur detta äktenskap, påstod hon. Men några direkta bevis hade hon inte.

Det som gav mest anledning till misstankar var emellertid att man aldrig kunde ertappa fru Wendel på

bar gärning. Till det var hon alltför raffinerad, som ju sådana kvinnor alltid är. Fru Berger hade i en sedeschildring läst om kurtisaner och tog himmel och jord till vittne på att fru Wendel var en sådan. Det såg man ju vid första blick.

Hennes blick ja! När hon mötte en man slog hon aldrig ner ögonen utan såg honom fräckt i ansiktet. Ofta log hon till och med. Inte ens till de gamla och bräckliga tog hon hänsyn. Tvärtom, på dem hälsade hon först och frågade hur det stod till och om de snart skulle komma till mottagnin-

gen igen. Så utpekulerad var hon. Men om kvällarna var förhängena alltid tätt fördragna för hennes fönster och ingen visste vad som utspelades där bakom.

En senvinterdag i mars inträffade så den beklagansvärda händelse som blixartat kastade ljus över situationen och ödelade två aktionsvärda mäns goda rykte. Det var redan nämligen sent och mörkt när bagarmästare Frölich kom vandrande längs Lindgatan för att, som han senare uppgav, hämta en nypa frisk luft. Och just framför fru Wendels port mötte han telegrafuppsyningsman Winter som också, enligt vad han senare uppgav, ville hämta en nypa luft.

»God afton, herr Winter», sa Frölich och hostade, »så sent ute?»

»Just det», sa Winter kyligt. »Jag

behöver röra mej lite. Ni också tydligen».

»Motion är bra», sade Frölich och hostade igen på ett högst märkvärdigt sätt. »Vad gör er fru?»

»Hon stoppar strumpor», svarade Winter med isande röst. »Och er?»

»Min läser tidningen. Nå, då så... God natt!»

»God natt.»

Femtio meter längre bort blev Frölich stående bakom ett träd och lyssnade. Egentligen borde han ännu höra Winters steg, men han hörde inga. Det kom sej av att Winter likaså stannat bakom ett träd, för att lyssna efter Frölichs steg. När man sent på kvällen träffar en bekant framför en kurtisans port har man all anledning att lyssna och gå till botten med saken.

Efter två minuter vände båda om — på tåspetsarna — och stötte i mörkret samman framför den ödesdigra porten. »Fortfarande inte fått tillräckligt med motion, herr Winter?» frågade bagarmästare Frölich spydigt.

»Tydligen inte ni heller», svarade telegrafuppsyningsman Winter retad. »Vad vill ni överhuvud taget säga med det?»

»Ingenting, herr Winter, ingenting alls. Men jag är nyfiken på vad er fru kommer att säga när hon får reda på att ni just framför ett... hm... visst hus...»

»Och er fru, högtärade herr bagarmästare. Om jag känner henne rätt kommer hon inte att säga mycket, utan genast...»

»Tillåt mej», vrålade Frölich. »Jag...»

»Jag tillåter ingenting», vrålade Winter, »jag...»

Några hundar i grannskapet piggade till och stämde in i kören, lampor tändes, fönster öppnades, bara hos fru Wendel var allt mörkt, därför att hon redan sov och inte hörde ett dugg. Men Frölich och Winter hade inte tid att fästa sej vid bisaker, för de hade ännu en del att säga varandra.

Nästa dag kom det fram att deras skador inte var så allvarliga som det först verkat. De blev sakkunnigt behandlade av fru Wendel på sjukstugan.

Paula Schwartz

Våra lustiga ungar

Inte så ömtålig

Lasse, 6 år, vill skala sitt frukost-ägg själv. Beväpnad med äggsked av plast går han till attack mot skalet. Trots många och frenetiska slagserier lyckas han inte få hål på skalet. Varpå han konstaterar:

— Egentligen e inte ägg så ömtåliga som man tror!

Wera Dahlberg

Ertappad

Mamma och pappa ska kila på bio på 7-föreställningen och 3-åriga Bosse ger nådig tillåtelse. Han tänker sova han, så det så. Det visar sej emellertid att biljetterna är slutsålda, var-

för föräldrarna snart är hemma igen. I köket finner de Bosse uppkruken på en stol framför den öppna skafferidörren i färd med att länsa en syltburk. Generad utbrister han:

— Å i alla redan hemma — å... å här titter ja å piller på mej!

B. J.

Flicka med temperament

När lilla Britt, min förtjusande granne, skulle flytta från orten var hon inte fyllda 2 år, men talade nästan rent och var dessutom en utpräglad liten personlighet med ett sjusärdeles humör och temperament.

De stökiga dagarna före flyttningen tillbringade vi i varandras sällskap. En dag när vi promenerade snubbade hon och föll pladask på den hårdfrusna vägen. Hon reste sej och såg arg ut. Det rann ur ögon och näsa, hon tjöt vilt och jag försökte trösta:

— Ta hit din näsduk så ska jag torka dej i ansiktet.

Nytt böj:

— Har ingen näsduk!

— Jag tar väl min då, föreslog jag.

— Buh! Du har väl ingen näsduk!

— Jo, det har jag du, sade jag.

Då gnistrade det till i lilla Britt:

— Då är den väl smutsig!

Tora Pettersson

DET SÅG JAG I KINA

Forts. fr. sid. 9

vara med och bygga upp sitt eget land — det gör också det tunga arbetet uthärdligt. Kvinnornas stora insats beror dessutom mycket på att de nu får personligen betalt för sitt arbete. Förr utbetalades deras lön till familjens överhuvud.

Många berättelser hörde vi om det väl organiserade frivilliga arbetet. Vid skörden eller sådden eller andra brådskande tillfällen vädjar man till folk som kan komma ifrån sitt ordinarie jobb för en, två eller flera dagar. Tusental anmäler sig — och på kort tid utträttas väsentliga arbeten. Också de högsta dignitärerna hade t. ex. arbetat en dag vid Mingtombs-kraftverkets byggande. Vi frågade om man hade någon nytta av denna plötsliga, oövade arbetskraft — och fick till svar att de allra

flesta är från barndomen vana att sköta hacka och spade. Också militären används vid sådana tillfällen.

Naturligtvis är inte alla lika nöjda. Det är åtskilliga hushåll som står utanför den stora kommunreformen, och de tvingas inte in. Samma försiktiga framfart har använts mot de kapitalister och industriägare som stannat i landet — de får fortfarande stå i spetsen för sitt företag mot arbetslön — och dessutom får de ränta på kapitalet under vissa år. Detta kapital ingår ju i produktionen och används alltså till det allmänna. De kan med andra ord inte placera sina miljoner i USA!

Trots det enorma arbete som är i gång i Kina, verkar arbetstakten förvånande lugn. Trafiken på gatorna är tämligen långsam i jämförelse med vår. I Shanghai var den tätare än i Peking, men inte hetsig. I Hanchow

slamrade maskinerna förskräckligt i sidenfabriken vi såg, såsom det gör i textilfabriker, men arbetare och arbeterskor såg lika lugna ut som folket på gatan. Är de trötta? undrade jag. Varje dag stod jag långa stunder i mitt fönster i Hotell Peking och såg ut över en liten bakgata, där livet gick sin lunk. Barn gick till skolan med väska på axeln, mödrar kom med småbarn på väg till krubban, här och där kom en cyklist i otroligt långsam takt och vinglade försiktigt omkring en flicka som gick mitt på gatan och läste i en bok. En polis i vit jacka stod på vakt vid en trädskuggad port, kanske en polisstation, och i närheten lekte småpojkar i en sandhög på trottoaren. Det var en fridfull gata, ingen rusade eller skrek, rytmen påminde om en svensk småstad, erinrade mig om min barndoms besök i Piteå.

Här kunde i varje fall inte iakttagaren påverka objektet — jag stod i mitt fönster bakom ett myggnät flera trappor upp och såg under några veckodagar ner på bakgatans scen. Gatuvandrarna kunde inte alltid vara trötta — det var snarare en lugn jämvikt i deras beteende som gjorde dem så rogivande att se på.

Naturligtvis kan sådana iakttagelser vara tillfälliga och värdelösa. Det ska ju vara siffror och statistik! Och några siffror har jag i alla fall. Under många timmar satt jag bredvid chauffören i »vår» bil (olika bilar till vårt förfogande) och såg fartvisaren svänga mellan 40 och 60 km. Inne i stan var det mest 40 och ute på landsvägen uppåt 60. Hörnorna som spatserade ut i körbanan hann fundera och vända tillbaka till sin dikeskant. Omkörning förekom då och då när vi hade någon häst- eller åsne-skjuts framför oss. Också de väldiga lastbilarna körde vi förbi. Vägarna kring Peking var breda och tätt planterade med skuggiga träd. Det byggs vägar överallt — och cementfabrikerna har svårt att hålla takten. Det ska ju också byggas hus!

Aldrig ett ord hörde jag om atombomben. Det var rent förunderligt att komma från vårt atombombsgräl till denna realistiska nyttighetsproduktion.

En gång förde jag själv Formosa på tal. Ingen svarade genast. Så försökte jag: — Ni anser väl att ni har tid att vänta...?

— Ja det är ju vårt, sa tolken å allas vägnar.

Gunhild Tegen

SAMBESKATTNINGEN

Forts. fr. sid. 15

grunderna till att orättfärdigheten måste bestå).

Från 1954—1955 infördes vissa lättnader i statsskattens progressivitet, bland annat blev progressivitetsgränserna höjda, och detta har fört till att sambeskattningen för de lägre inkomsterna inte blir fullt så tryckande. Från 1 januari i år är första progressivitetssteget i statsskatten höjt till 18.000 kr. Från samma tid får äkta makar dubbelt så stora skattefria avdrag som ensamstående. För äkta makar som tillsammans tjänar mindre än 18.000 kr. kommer det då inte att få någon betydelse för skattens storlek att makarnas inkomst slås samman och beskattas gemensamt.

Endast för makar som tillsammans kommer upp i högre inkomster kommer departementets förslag att få sin väsentliga betydelse. Förslaget går som sagt ut på att det vid sidan om huvudbestämmelsen om gemensam beskattning blir tillfälle att kräva särbeskattning när båda makarna är i aktiv förvärvsmässig verksamhet, detta gäller både för kommunal- och statsskatten. Men det gäller likväl inte när inkomsten förskriver sig från den ene eller båda makarnas företag.

Detta med inkomst från gemensamt företag är ett omstritt förhållande, särskilt därför att här kommer jordbrukarhustrurna in i bilden. Undantaget är gjort av omtanke om kontrollen; det är svårt att skilja ut hustruns arbete och särbeskattning kunde lätt fresta till att fördela inkomster mellan makarna på sätt som sett ut skattesynpunkt bleve mest lönsamt för dem. Men vad man än anser om detta skall vi dock komma ihåg att den stora massan av gifta kvinnor i förvärvsarbete är fastavlönade, som får skatta för vart enda öre de förtjänar, och det är först och främst för dem som sambeskattningen har de orimligaste verkningarna och för vilkas skull reformer är nödvändiga.

Enligt departementets förslag kan de som kräver att bli beskattade var för sig inte tillgodogöra sig hustruavdraget. Detta förefaller märkligt: hustruavdraget skall kompensera merutgifterna som uppstår genom att båda makarna arbetar utanför hem-

Höstkvällar — läskvällar

Ta del av Vi Kvinnors förmånserbjudande.

Köp höstböckerna nu!

Maj Hirdman:

KAMRATER UTAN FANA

En levande varm skildring om ett ungt äktenskap i svår tid. Har kostat inb. 17:50. **Nu endast 8:50.**

John Takman:

VÅR VID SYDKINESISKA SJÖN

En levande och intressant skildring från en resa i Vietnam och Kina våren 1958. Se recension i denna tidning. Vi Kvinnors läsare erhåller boken med författarens dedikation. Hft. 6:50, inb. 9:25.

Hans Scherfig:

IDEALISTER

Ett satiriskt avslöjande av mänskliga svagheter och laster, av hyckleri och egoism. En rolig bok. Har kostat hft. 8:50. **Nu endast 5:—.**

Andrea Andreen:

KAROLINA WIDERSTRÖM

Sveriges första kvinnliga läkare. En intressant bok om en stor pionjärgärning. Har kostat hft. 8:50. **Nu endast 5:—.**

REKVISITIONSBLANKETT

sändes till SKV, Norrtullsgatan 5, 1/2 tr., Stockholm Va.

Sänd mot postförskott:

..... ex. KAMRATER UTAN FANA à kr 8:50
..... ex. IDEALISTER » » 5:—
..... ex. KAROLINA WIDERSTRÖM » » 5:—
..... ex. VÅR VID SYDKINESISKA SJÖN, hft. » » 6:50
..... ex. VÅR VID SYDKINESISKA SJÖN, inb. » » 9:25

NAMN:

ADRESS:

POSTADRESS:

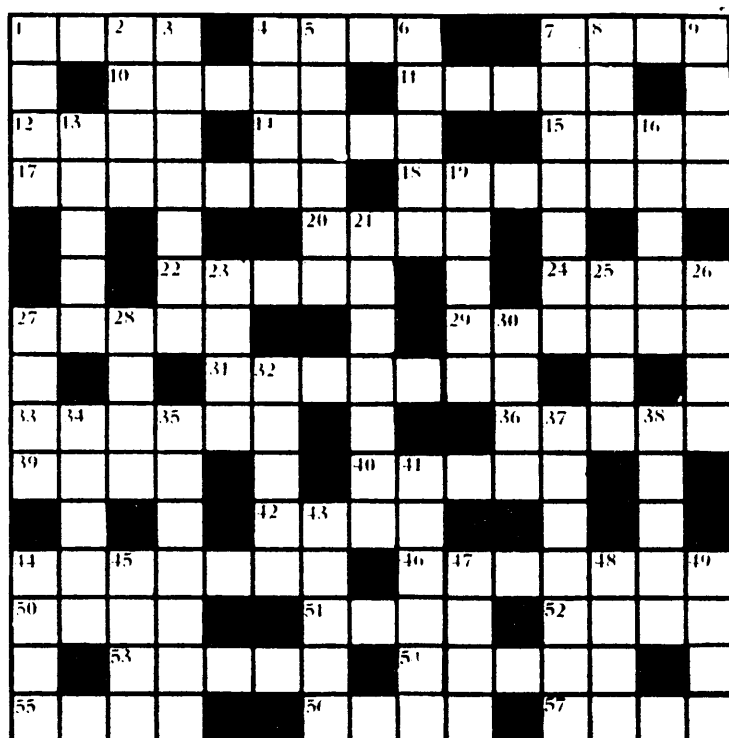
met, och det borde här inte vara avhängigt av på vilket sätt man beskattas. Departementet föreslår också att hustruavdraget skall bortfalla även vid sambeskattnings när makarna inte har barn.

Det kan synas att de värsta avigsidorna med sambeskattningen därmed är ur världen och att vi borde kunna gå in för departementets förslag. Men det borde inte vara nödvändigt med två olika beskattningsregler för gifta kvinnor. Ett system med egen taxering kombinerad med hustruavdrag borde kunna genomföras för alla. Varken utskottet eller departementet har tagit steget fullt ut och undersökt vilka verkningar en

sådan skattereform skulle få. En omläggning i den riktningen måste föra med sig olika ändringar i skattesystemet, men i det långa loppet skulle det bli enklare att praktisera än de mer eller mindre komplicerade och konstruerade lösningar som är föreslagna.

Och framför allt: att äkta makar beskattas var för sig är det principiellt riktiga. Då blir kvinnorna behandlade som självständiga individer utan hänsyn till civilstånd. Så länge detta inte är fastslaget finns det ingen säkerhet för att det inte snart sätts en ny lapp, med avigsidan utåt, på det lappverk som vår skattelagstiftning har blivit.

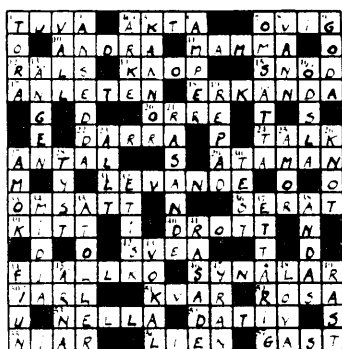
KORSORD NR 6

VÄGRÄTA ORD

1. Jolmig.
4. Har vi inte haft många denna sommar.
7. Bör man ha.
10. Spelmark.
11. Kan förpliktelse vara.
12. Vän.
14. Färglöst.
15. Gör hundvalpen.
17. Skälm.

Lösning till korsord nr 4

Får vi tro den långa raden av felaktiga lösningar måste det här korsordet ha bjudit på många fallgropar. På annat sätt kan man väl inte förklara att i raden av insända lösningar det bara fanns en korrekt. Och den var insänd av

Bertha Westrin, Nybyggargatan 4, Hudiksvall, som alltså har en bok att vänta.

13. Gör koften varm.
20. ... kadabra.
22. Förstuga.
24. Bör frid i hemmet.
27. Färdiga.
29. Se till så den inte bränns!
31. Många sådana har ni säkert läst.
33. Svensk sjö.
36. Klamrar sig fast i jorden.
39. Bibliskt namn.
40. Den är väl god i vänners lag.
42. Spansk flod.
44. Brådskanie.
46. Bör bilisten varken sitt eller andras liv.
50. Doft.
51. Gyckelmakare.
52. Legio.
53. Är ön Fyn.
54. Är väl dalaklockan en form av.
55. Uppsala.
56. Flicknamn.
57. Gossnamn.

LODRÄTA ORD

1. Kan vara svårt.
2. Elefant.
3. Tänkesspråk.
4. Svårt att inte kunna det.
5. Gör väl lilltösen.
6. Åter.
7. Har ingen avundsvärd lott.
8. Beta.
9. Ovan taket.
13. Dyrbarhet.
16. Gjorde den som inte visste vad han sa.
19. Om en liten sådan handlar en känd visa.
21. Faller i smaken.
23. Precis samma figur som i 53 lodrätt.

ORIMLIGT ATT...

Forts. fr. sid. 4

nen också den huvudsakliga försörjningsbörden. Det är därför vår uppfattning att denna part bör få tillgodoräkna sig ett helt extra ortsavdrag så länge barnen saknar egna inkomster. Detta förekommer för närvarande endast när den ofullständiga familjen har anställd husföreståndarinna, en service som just kvinnliga ensamstående familjeförsörjare tyvärr mycket sällan har råd till.

Vi har vänt oss till fru Lindström därför att vi tror att Ni i egenskap av kvinna och regeringsledamot har möjlighet och vilja att påverka utvecklingen i riktning mot bättre levnadsbetingelser för den stora grupp människor i vårt samhälle det här gäller. Vi vill också gärna till Er framföra den synpunkten att det allt mer ökade antalet skilsmässobarn och barn födda utom äktenskapet skulle få växa upp under betydligt dragligare förhållanden om den förälder som ej har vårdnaden ändå förstod nödvändigheten av att ta hela sitt ansvar för de barn som kommit till världen. En vidgad propaganda för denna speciella sorts föräldraansvar tror vi skulle finna stöd hos alla kvinnor. Vi tror också att en sådan propaganda på lång sikt skulle medverka till en nedgång av skilsmässofrekvensen och en minskning av antalet icke önskade utomäktenskapliga födselar. Ett större föräldraansvar hos icke vårdnadshavande föräldrar skulle bli av stor betydelse för alla barn som växer upp tillsammans med endast den ene av föräldrarna och därmed skulle det komma hela samhället till godo.

25. Mången sådan törstade svårt under årets sommar.
26. Misstänkt.
27. Kan man göra i vattnet.
28. Ofta före årtal.
30. Siffra.
32. Farbror.
34. I skidan.
35. Svårt handikappad.
37. De är få som klär i sådan kjol.
38. Skaldjur.
41. Går resan från Ystad till Haparanda.
43. Knacka.
44. En lustig pjäs.
45. Smålandsort.
47. Gå vilse.
48. Siffra.
49. Består av träd.

*

Lösningarna skall vara oss tillhanda senast den 20 oktober. De tre först öppnade rätta lösningarna belönas med bokpris. Märk kuvertet »Korsord nr 6».

Kvinnor på marsch

För en tid sedan läste jag en notis i en tidning om hur ett slags gallupundersökning i ett av våra län avslöjat att praktiskt taget alla kvinnor där höll sej med ett stort antal veckotidningar. Att den kulörta pressen har en enorm spridning i vårt land, det vet vi, men när man så där liksom får svart på vitt på det blir man ändå ledsen och tänker på vilken fara det ligger i att så många kvinnor — och män med för den delen! — huvudsakligen inskränker sig till att läsa detta slags lektyr. Ty vad vet de om den värld som existerar runt omkring dem?

Inför våra ögon förvandlas världen. Tänk bara på kolonialfolkens kamp och segrar under efterkrigsåren! Och tänk på den nya kvinnan som växer fram! Ett strålande exempel är kvinnorna i dagens Sydafrika, som reser sig mot rasförtrycket. Att döma av den senaste tidens rapporter därifrån är det kvinnorna som är de mest kampmedvetna och därför utsatta för de vita myndigheternas raseri. Här några plock ur telegramskröden den 20 augusti:

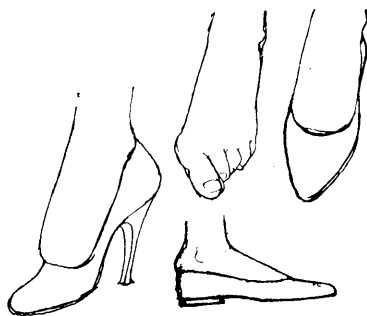
188 kvinnor, många med spädbarn fastbundna på ryggen, överfördes på onsdagen från det överfyllda fängelset i Umzinto till centralfängelset i Pietermaritzburg. — Ytterligare 113 kvinnor dömdes på onsdagen av polisdomstolen i Umzinto till tre månaders fängelse. — I Ixopo dömdes 61 kvinnor till fyra månaders fängelse. — Ett 10-tal kvinnor arresterades vid Hiddevdene söder om Umzinto för att de trängt in på en sockerrörsplantage och försökt få männen att nedlägga arbetet. — Från bergstaden Estcourt rapporterades en demonstration av 100 kvinnor utanför en ölhall. Polisen arresterade 40.

Den sista notisen kan fullständigas med att de ville hindra männen från att gå in i ölhallen.

De förtrycktaste bland de förtryckta, de färgade kvinnorna i Sydafrikanska unionen, uppvisar en kampvilja och solidaritetskänsla som måste inge den största beundran.

Nog är de värda allt stöd vi kan ge dem!

Brita

Hälsovådliga skor

Förra hösten observerade man i pressen en notis som förmäde att en av landets skolläkare konstaterade gott hälsotillstånd bland eleverna »frånsett ett relativt stort antal plattfötter och rygginsufficiens». Särskilt anmärkte han på fötternas hygien hos skolflickor och sa ifrån att de har »fördärvat sina fötter genom ohygieniska skor, s. k. myggjagare, flat-skor, joggskor etc.» Skofabrikerna borde förbjudas att tillverka sådana hälsovådliga skor, sa han. Däri instämmer, ty vad ska stackars föräldrar göra när varje unge prompt måste vara klädd precis likadant som sina kamrater, och när en viss sorts skor är högsta mod, hur fotförärvande de än är.

Har ni lagt märke till den underliga utväxt massor av flickor i tonåren nu för tiden har på hälarna? Och förresten inte bara tonåringar utan även kvinnor i vuxen ålder kan man få se med dessa underligheter som måste vara mycket pinsamma. Det kallas hälsoporre. Skulden bär de låga, praktiskt taget klacklösa tonårsskorna, där ovanlådret inte sluter om hälpåret ordentligt och en broskbildning blir följden just där skokanten trycker mot hälen. Förfärligt missklädande och skadligt för foten.

Det har under det senaste årtiondet gjorts en hel del för att få fram riktiga barnskor som är vänliga mot foten och stöder den. Men vad hjälper det om barnen så snart de kommer ur småbarnsåldern prompt ska ha in fötterna i missfoster, föreskrivna av modet och slaviskt tillverkade av skofabrikanter som bara tänker på att tjäna pengar på galenskaperna. Dom borde förbjudas att tillverka hälsovådliga skor, som skolläkaren sade.

Vår vid Sydkinesiska sjön

Den senaste tidens händelser i Laos gör att man med stort intresse läser dr John Takmans bok »Vår vid Sydkinesiska sjön». Genom sin rekapitulerings av vad som hände under det 9-åriga kolonialkriget i Indokina hjälper författaren till att kasta ljus över det som nu sker i denna för oss så avlägsna del av världen.

Som den förste nordeuropé som sedan trettioålet besökt Hanoi, den vietnamesiska huvudstaden, ger dr Takman en skildring av landets utveckling från förtrampat kolonialområde till ung blomstrande stat. De träffsäkra och ofta satiriska bilderna av den franska militära ledningen och de gamla kolonialfogdarna liksom den med stark inlevelse skildrade motståndsrörelsen ger boken bestående värde.

Bakom berättelserna från denna vietnamesiska resa kan man spåra en djup och varm känsla för detta avlägsna land och folk, en känsla som tydligen grundmurats genom åren från författarens första sammanträffanden med vietnamesiska studenter i Paris.

Vi vill varmt rekommendera boken, den återkallar i minnet mycket som kanske glömts och den ger god upplysning om det som sker i nuet. Boken kan köpas i närmaste bokhandel, men kan också rekvireras från SKV (se annons i denna tidning).

B. J.

Dr JOHN TAKMAN: Vår vid sydkinesiska sjön (Clarté). Häft. 6:50, inb. 9:25.

Tidningen

V I K V I N N O R

Redaktör och ansvarig utgiv.:
VALBORG SVENSSON

I redaktionskommittén:
SIGNE FREDHOLM
BIRGIT JANSSON

*

Utkommer med nio nr per år
Prenumerationspris per år 5 kr
Lösnummer 60 öre

Postgiro: 513 23. - Norrtullsgatan 5, ½ tr. Stockholm Va

SVENSKA KVINNORS
VÄNSTERFÖRBUND
Tel. 32 80 96

Tryckeri AB Plantryck, Sthlm, 1959